

Sisäministeriö
Rajavartio-osasto

04.12.2017

Sisäministeriö
Hallinto- ja kehittämisosasto

Lausuntopyyntö SMDno-2017-1822, 9.11.2017
Lausuntopyyntö OM 21/41/2016, 6.11.2017

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä

Oikeusministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitoksen esikunnalta ja sisäministeriöltä lausuntoa tietosuojadirektiivityöryhmän ehdotuksesta laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Rajavartio-osasto (Rajavartiolaitoksen esikunta) toimittaa lausuntonsa liitettäväksi osaksi ministeriön yhteistä lausuntoa. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi oikeusministeriölle.

Yleistä

Sisäministeriön rajavartio-osasto on osallistunut Rajavartiolaitoksen hallinnonalan edustajana hallituksen esitystä valmistelleen työryhmän työskentelyyn, ja sen esittämät näkemykset on otettu hyvin huomioon. Rajavartio-osasto esittää kuitenkin jäljempänä eräitä huomioita esitysluonnoksesta.

1 luku

Rajavartio-osasto toteaa, että lakiluonnoksen soveltamisalassa (1 §) on otettu asianmukaisesti huomioon suoraan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat Rajavartiolaitoksen tehtävät sekä kansallisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvät tehtävät. Rajavartio-osasto pitää tärkeänä, että lain soveltamisala säilyy esitetyn mukaisena.

3 luku

Lakiluonnoksen 19 §:ssä säädetään lokitiedoista. Rajavartio-osasto pitää tärkeänä, että 1 momentin sanamuoto säilyy esitetyn mukaisena ("on pystyttävä selvittämään" ja "mahdollisuuksien mukaan"). Sanamuoto antaa rekisterinpitäjälle käytännössä jossain määrin valinnanvaraa lokituksen toteuttamistavassa.

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että lokitiedot koskevat niitä henkilöitä, jotka tietojärjestelmää käyttävät. Lisäksi todetaan, että rekisteröidyillä ei ole yleisesti tarkastusoikeutta lokitietoihin. Tarkastusoikeutta koskevan 23 §:n mukaan rekisteröidyillä on oikeus saada tieto siitä, onko rekisterissä tietoja ylipäättään ja onko tietoja myös muutoin käsitelty. Tähän voi liittyä rekisterinpitäjän itse suorittama käsittely, mutta myös tietojen luovuttaminen. Käytännössä edellä mainittuja tietoja ei ole muualta kuin

lokista selvitettävissä. Tältä osin perusteluteksti vaikuttaa siten ristiriitaiselta tarkastusoikeutta koskevan sääntelyn kanssa.

Rajavartio-osaston näkemyksen mukaan, jos tarkastusoikeutta ei ole tarpeen muilla perusteilla rajoittaa, rekisteröidyllä on oikeus saada vähintään oikeushenkilötasolla tieto siitä, kenelle rekisterinpitäjä on mahdollisesti luovuttanut rekisteröityä koskevaa tietoa. Sen sijaan rekisteröidyllä ei voida katsoa olevan oikeutta saada yksittäisenä käsiteltäjänä tai luovutuksensaajana olleen luonnollisen henkilön henkilötietoja. Rajavartio-osasto esittää, että 19 §:n perusteluja täydennettäisiin tästä näkökulmasta.

4 luku

Lakiluonnoksen 23 §:n 2 momentin mukaan se, joka haluaa tarkastaa itseään koskevat tiedot, voi esittää tätä tarkoittavan pyynnön rekisterinpitäjälle omakätisesti allekirjoitetulla asiakirjalla tai sitä vastaavalla varmennetulla tavalla tai henkilökohtaisesti rekisterinpitäjän luona. Rajavartio-osasto toteaa, että voimassa olevan henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 41 §:n mukaan tarkastuspyyntö on esitettävä henkilökohtaisesti. Koska Rajavartiolaitoksen henkilörekistereissä on monilta osin arkaluonteista tai muutoin salassa pidettävää tietoa, lain uusimisen yhteydessä on tarkoitus säilyttää yleislaista poikkeava sääntely siitä, että henkilöllisyys on todistettava luotettavalla tavalla. Yksinomaan omakätisesti allekirjoitettua asiakirjaa ei lähtökohtaisesti voida pitää tältä osin riittävänä.

8 luku

Esityksessä ei ehdoteta hallinnollisen seuraamusmaksun ottamista käyttöön ehdotetun yleislain soveltamisalalla. Rajavartio-osasto pitää tätä hyvänä ratkaisuna. Lakiluonnoksen 51 §:ssä ehdotettua uhkasakkoa voidaan pitää viranomaisten kannalta riittävänä ja tehokkaana seuraamusuhkana.

Esityksen vaikutukset

Esitysluonnoksessa todetaan, että tietosuojadirektiivin vaikutukset kansallisiin tietojärjestelmiin konkretisoituvat käytännössä yksittäisiä viranomaisia koskevan täydentävän sääntelyn kautta. Rajavartiolaitoksen osalta voidaan todeta, että tietosuojadirektiivin vaikutukset tietojärjestelmiin johtuvat nimenomaisesti direktiivistä ja sen täytäntöönpanolaista, eivät niinkään uusittavana olevasta henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetusta laista.

Kustannusvaikutuksia todennäköisesti aiheuttavat velvoitteet on kuvattu esityksessä asianmukaisesti. Rajavartiolaitoksessa selvitetään parhaillaan tarkemmin, mitä tietojärjestelmämuutoksia ja hallinnollisia muutoksia tietosuojadirektiivi edellyttää Rajavartiolaitoksessa. Arvio kustannusvaikutuksineen valmistuu tammikuun aikana.

Riippuvuus muista esityksistä

Esityksen todetaan liittyvän Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädännön uudistustyöhön. Lisäksi todetaan, että mainittua lainsäädäntöä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle samanaikaisesti nyt lausunnolla olevan esityksen kanssa. Rajavartio-osasto ilmoittaa, että Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädännön valmistelu on viivästynyt suunnitellusta aikataulusta, joten esitysten antaminen samanaikaisesti ei ole enää todennäköistä. Rajavartio-osasto ei kuitenkaan pidä tätä ongelmallisena, koska tehdyn arvion mukaan Rajavartiolaitoksen henkilötietolaki ei ole sisältäen ristiriidassa uuden yleislainsäädännön kanssa.

Edellä mainituilla perusteilla rajavartio-osasto esittää harkittavaksi, onko Rajavartiolaitoksen henkilötietolainsäädännön uudistamista tarpeen mainita ainakaan esitetyllä tarkkuudella.

Oikeudellisen osaston osastopäällikön sijainen
Rajavartioylitarkastaja

Martti Ant-Wuorinen

Rajavartioylitarkastaja

Anne Ihanus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 04.12.2017 klo 12:15. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

TIEDOKSI

Oikeusministeriö
Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
RVLE oikos ja rmos